

Si, outra humanidade é posible

A foto que fala

11 anos despois, as crianzas medraron e as cousas continúan igual...
[cortesía de Marisa Vidal]

O trasno Outra película

Daniel López Muñoz

A ver se desta entendemos a trama, porque ten o seu aquel.

Primeiro sae unha secuencia na Axencia Tributaria dun estado europeo que presume de marca, pero que, no ranking de 2013, supera en corrupción a varios países africanos e asiáticos. Nesa secuencia cesan unha funcionaria inspectora porque, a pesar da presión dos seus xefes políticos, non lle *perdoa* 450 millóns de euros a unha industria defraudadora, CEMEX, mexicana, como a mítica PEMEX.

Tres despachos máis alá, como creando ambiente por fóra do guión, alguén decide que unhas facturas que antes eran falsas, agora pasan a ser correctas e, así, alguén da casa real non chega a delincuente fiscal, quedando a cousa en infracción menor.

Despois vén outra secuencia na que se dá a entender que aquel “perdón” fiscal a CEMEX podería ter algo que ver con cousas como a loita polo control de REPSOL, con promesas de investimentos industriais, ou quizais mesmo con que non se desbote definitivamente a posibilidade de construír, algún día, quen sabe, Pancho Villa mediante, algún dos buques de PEMEX en Vigo ou Ferrol.

Despois vén un *flash-back*, retrocedemos no tempo e vemos que á estatal mexicana PEMEX, que iría a por todas, que é dura de roer, se lle vende a prezo de saldo a maioría das accións da galega Barreras, unha das máis competitivas do mundo no seu rango, tamén para que “seguise pensando” a ver se, nunha desas, e tal e cal, se compadece e constrúe os floateis de marras en Galicia.

E daquela vén a secuencia central, cando, imaxínade a cara de PEMEX, a dirección de Navantia decátase pola prensa de que Repsol e Fenosa-Gas Natural, españolas elas pero non tanto, e con ex altos cargos públicos nos seus consellos de administración, encargan a construción de catro gaseiros a Corea e Xapón, dando exemplo. Tamén hai aquí un flash back sobre esas empresas, recordando que unha delas foi pública e a outra ten parte das súas raíces en Galicia.

Despois sae unha manifestación desesperada en Ferrolterra e alguén que berra aquilo de que *Dimitir* non é un nome ruso.

No desenlace, inesperado, caemos na conta de que, a pesar da aparenta, non era pura e simple inutilidade duns directivos, pois había un aquel de “vaino deixando ir”, como preparando a privatización de Navantia e así ter máis sitio onde colocar ex altos cargos cando crucen a famosa porta xiratoria. O último fotograma é precisamente ese: unha porta xiratoria.

Editorial Humanidade en estado puro

O camiño de Mandela, o seu proceso, é un espello no que se pode mirar a xente de corazón honesto, os homes e mulleres diversos que habitan un planeta necesitado de referentes morais. Houbo, certamente, estes días no ambiente un intento de “acaparar” a súa figura, de saír na foto das condolencias universais polo pasamento do líder; en definitiva, un comenenciado “arrimar a brasa de Madiba a cadansúa sardiña” ideolóxica e persoal.

É, quizais, inevitable. Por iso cómpre rescatar ao Mandela que estudou leis sen desclasarse nin renegar da súa etnia e condición; que toma publicamente posición fronte ao sistema inicuo da chamada “educación bantú”, do réxime racista de Pretoria; ao Mandela que organizou unha resistencia política de longo alento; ao Mandela que recibiu paus e persecucións e clandestinidade e media vida adulta na cadea. E tamén ao Mandela estratega con corazón e cabeza, ao amigo

Implacable na loita a prol dos
excluídos; xeneroso na vitoria

de Desmond Tutu, ao Mandela implacable na loita do lado dos excluídos mentres a exclusión estaba no seu apoxeo. Pero xeneroso na vitoria cando o excluidor, o seu carcereiro, queda sen poder, derrotado.

Esa firmeza nos principios é a mellor herdanza de Madiba. Eses “ideais” tan mandelianos, como o principio humanizador e intelixente de que o recoñecemento da ofensa e do mal causado e o perdón son alicerces máis sólidos que a vinganza para reconstruír unha sociedade; ou que unha sociedade multicolor e diversa –a nova Sudáfrica das cores do “arco da vella” que tanto gustaba de anunciar no seu discurso– é mellor ca outra na que predomine unha parte sobre o resto.

Pura humanidade. Referente necesario, aire fresco do que carece a nosa vida política. O cal non implica cegueira, nin recoñecer as limitacións e as complexidades que ten toda empresa humana. Na Sudáfrica de Mandela hai moito que transformar e xa o había durante o seu exíguo paso polo poder. O apartheid non está nas leis, pero a desigualdade é esmagadora e as masas populares negras e asiáticas malviven rodeadas dunha abundancia que non tocan. Por outra parte a corrupción, o enriquecemento ilícito da nova minoría gobernante é un cancro. Na súa propia contorna familiar, Mandela experimentou esa cobiza, situación que o fixo sufrir nos últimos anos de vida.

Humanidade en estado puro, pero humanidade en fin. Quen dá máis?

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Hai quince días conteiche a historia de Gennet Corcuera. Supoño que quedaches abraiado/a e intúes que esta moza tivo que ter moita axuda e moi boa. Así foi.

Por unha banda, está a axuda recibida polos seus pais, que non se botaron

atrás en ningún momento e apostaron pola súa filla e loitaron para que tivese o mellor.

A outra axuda xa a coñeces. Trátase da fundación ONCE. Eles facilitaron e facilitan que o esforzo de Gennet non sexa algo inútil. Fan un traballo rigoroso.

Hai uns cantos anos tiveron un alumno cego na aula. Foron dous anos. A verdade é que non supuxo para min ningún esforzo extra. Cando se achegaba a data do exame, eu mandáballo á ONCE e eles pasábano ao Braille. Despois mandábanmo para que el o fixese. Transcribían os libros (os de lectura e os de texto). Cedían dicionarios e todo tipo de material. Un

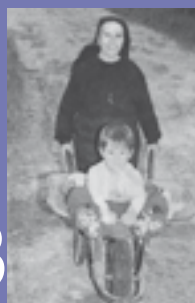
labor rigoroso e sen paternalismos. Contestaba ao mesmo exame ca os seus compañeiros e era cualificado polos seus coñecementos e habilidades igual ca os seus compañeiros. Estabamos ben apoiados e non precisabamos facer nada especial con el. Aprendemos moito con el.

É bo que valoremos o labor desta fundación, que cumpre 75 anos funcionando. Agora ben, se me tocasse o cupón que teño no peto, neste momento aínda estaría máis contento. Eu, por se acaso, digo o bos que son, a ver se o len e amañan un sorteo. Bo Nadal, amigos e amigas.

1

3

2

4

A peneira

1

O **AUTISMO** preocupa: en Santiago convocan un obradoiro de apoios visuais o 27 e en Ferrol (Aspanaes) celebra que 2 alumnos de Coral Seoane estudian o comportamento das familias na separación e reciclaxe do lixo. Na foto, o centro de Aspanaes das Pontes. En Lugo hai dúas especializadas nos colexios de Casás e A Ponte.

2

A NAVE DAS IDEAS de Vigo está a espallar un manifesto a prol do día 17 coma Día das ARTES GALEGAS, apoiados por moitos colectivos e cidadáns. O mural de Proendos de Sober, na Ribeira Sacra, é unha mostra da nosa arte no s. XVI.

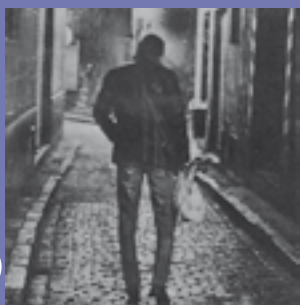
3

O 11, a Mesa de **EDUCACIÓN NO RURAL** presenta en Formación do Profesorado de Lugo, o “Documento base fronte ás políticas involucionistas da administración educativa galega en materia de educación no rural”. Son as políticas que queren volver aos tempos nos que Teresa Estévez, de 70 anos carretaba o neto.

4

O 18, os Círculos do Silencio convocan un xaxún, para denunciar a situación calamitosa dos **INMIGRANTES**, e o 14 comeza o VII Seminario de Atención Educativa ao Alumnado Inmigrante. Os caboverdianos celebraron a súa irmandade con Burela onde residen. Na foto unha nena boliviana no primeiro día de escola.

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

Nas xornadas de Nadal e Aninovo os voluntari@s de **"ARRAIGO"**, dun Ferrol machucado, reforzan "O café na rúa", coma todos os mércores, e ofrecen mantas e alimento aos sen fogar. A cidade mingua en poboación e sofren un 32% no paro, dobre ca na Coruña.

6

Encamiñámonos á Casa de **BELÉN**, Pousada do Migrante en Saltillo. É o acubillo para 400.000 inmigrantes que atravesan México, dos que 70.000 son torturados. Os seus cregos, na foto, converten as vítimas en sinais da nova humanidade que naceu con Xesús, tamén inmigrante. Mentres, os EUA segue aldraxándoos.

7

6944 marroquís conviven con nós mentres medran as asociacións en Marrocos a prol da dignificación das **NAIS SOLTEIRAS**, perseguidas por fanáticos que incentivan o odio con lecturas manipuladas do Corán. Abandonan 24 nenos por día nados fóra de matrimonio. O 10% desas nais son menores.

8

A Liga Nacional de **BILLARDA** (orgnaizada por colectivos culturais e deportivos), de setembro a maio, atravesa o seu meridiano, no solsticio de inverno, o 21, coa 8ª xornada en Bueu e o 15 en Ribadeo. Xóganse 5 ligas en cinco rexións: Noreste, Norleste, Rías Baixas, Sur e Centro.

Economía Este país necesita un avaro *comodios* manda

Pedro Pedrouzo Devesa

Smallweed é un personaxe de *Bleak House*, unha novela de Dickens que a BBC converteu nunha estupenda serie de televisión no 2005. Trátase dun personaxe avaro, agarrado, malencarado e sen ningún tipo de escrúpulo. Este individuo herda un negocio que se encontra totalmente asolagado de documentos, a maior parte deles sen valor ningún. O máis curioso é que Dickens elixe este individuo para que, grazas ao seu afán desmedido de enriquecerse, encontre un documento que resolverá a trama xudicial da novela, construída ao redor dunha herdanza sen herdeiros claros.

Smallweed pasará días seguidos fitando papel a papel todos os milleiros de documentos, separando pacientemente os que valen dos que non (*rubbish, rubbish*, laíase seguido Mr. Smallweed). Cando eu vía ese traballo meticuloso que se prolonga ao longo de varios capítulos, pensaba na incapacidade que temos para diferenciar os millóns de quilos que diariamente tiramos ao lixo sen ningún tipo de pudor ecolóxico.

Se cadra, Adam Smith ten razón e cómpre o egoísmo para acadar un ben social. Smallweed confía en que o seu traballo de selección chegue a bo porto e lle dea ganancia, mentres que a nós nos importa pouco cal será

o destino de pilas, plásticos, latas e cartóns.

É certo que a factura municipal do lixo é a mesma para quen separa que para quen xunta todo o lixo sen criterio. Parece difícil premiar de forma individual o comportamento ecolóxico e por iso, tradicionalmente, as administracións públicas céntranse máis en concienciar da súa necesidade de ca en primalo economicamente.

O modelo que temos, capitaneado por Sogama fundaméntase na incineración do lixo para a obtención de enerxía eléctrica. E agora comeza a crebarse ante a evidencia de que as primas económicas que recibía esta produción desaparecen por mor dun dos maiores timos que nos fixeron nas últimas décadas: a privatización do sector eléctrico e o invento do déficit de tarifa eléctrica, que inicialmente orixinou un esaxerado endebedamento público e que agora mudará en aumentos do “recibo da luz” abusivos. O déficit tarifario consistiu en asegurarlles ás empresas eléctricas un prezo mínimo que se lles pagaría por quilovatio producido (segundo os seus creadores, reflectía o custo real de produción de enerxía) e do que se faría cargo o Estado na parte que non se trasladase ao cidadán.

Unha vez demostrada a imposibilidade de soste o modelo, agora quérese solucionar o problema eliminando as primas ás enerxías renovables (a de Sogama entra neste apartado) e subindo a tarifa da electricidade. Ao perder esas primas, Sogama enfrón-tase á inviabilidade económica: é unha empresa que non dá cuberto os custos se non traslada esa baixada de ingresos aos seus clientes, que son, en primeira instancia, os concellos e, en última instancia, os cidadáns.

Noutro extremo está Suecia, que necesita importar lixo para seguir producindo enerxía, debido ao seu altísimo nivel de reciclaxe. E reciclar non significa só salvar ecoloxicamente un recurso natural, senón recuperar para o sistema produtivo millóns de euros en plástico, latas, cartón, aluminio e ducias de metais valiosos que a nosa ignorancia sepulta baixo un monte de cascallo diariamente.

Nalgún momento haberá que pedir responsabilidades aos sucesivos “encargados enerxéticos” que nos puxeron nesta tesitura, comezando por González e Aznar, pero ao mesmo tempo haberá que apostar por saídas máis ecolóxicas que nos descubran os millóns de euros que tiramos anualmente ao lixo, sen darnos conta de que, co que nós tiramos, Smallweed sería multimillonario.

O peto común

Rubén Aramburu

Cruzamos a meseta castelá xeadá coma a estepa rusa. Ía frío, vaía que si, o termómetro achegábase aos -10° . Procurabamos a calor do sol, e sabiamos ben que estaba máis aló do Douro, nas brancas terras bañadas polo Tormes. Aló na súa ribeira atopamos o mestre e amigo, Francisco Carballo, afastado da terra por mor dun exilio médico.

Foi ver a Carballo e prender un sol luminoso que escorrentou medos e friaxes. Aló está, con 88 anos de servizo ao evanxeo seguindo os vieiros de Vicente de Paúl: sempre combativo, sempre lúcido e crítico. 88 anos de amor pola historia e polo pobo, pola xente, pola lingua.

E vas quedar aquí, Carballo, nestas terras frías e afastadas?

-Non, non, que queda moito que facer e din os médicos que aínda podo dar moita guerra. Hei voltar á matria, a Galiza.

De regreso pensamos canto lle debemos a este gran home, por todo o que achegou con sabedoría, entusiasmo e sinxeleza. O solpor recíbenos nesa Galiza roubada que chaman Bierzo, porén o corazón leva a quentura do amigo que nos bendí desde Salamanca.

Xentes de Irímia: velaí o Nadal realizado nun home que deixou que Xesús nacesse na súa vida a través da bondade, da xenerosidade e da loita.

A Francisco Carballo, paúl, mestre, amigo e compañeiro: mil grazas da xente galega!

O CARRABOXO por KOBÉ LOIS

A pregunta

Se a LOMCE non vale, que medidas habería que tomar para mellorar o noso sistema educativo?
Pódense tomar medidas eficaces sen incrementar o gasto?

A reforma dunha lei de educación é un asunto que se debería tomar con moita seriedade e rigorosidade e para a que se debería escoitar a toda a comunidade educativa.

Estamos cansos de cambios normativos, cansos de que coa entrada dun novo goberno a lei de educación nos cambie.

Para redactar unha lei de educación deberíamos deixar de mirar para o estranxeiro e crear unha lei de educación adaptada ao noso país, á nosa realidade. A nosa sociedade é distinta e cara a isto temos que traballar, traballar tendo en conta que os nosos estudantes son a nosa sociedade futura.

Temos a inexorable idea de que o futuro dunha persoa está ligado á súa titulación. Ter unha titulación non implica éxito persoal, o éxito persoal está ligado ás oportunidades que se nos presentan en cada momento; dende logo que a titulación adecuada axuda.

Deberíamos orientar os nosos estudantes en función das súas expectativas e potencialidades para que tomen as súas decisións. Deberíanelles ofrecer esas oportunidades para desenvolver as súas habilidades e poderen mellorar as súas capacidades naturais. **Temos que ter un ensino no que se comprenda que non todos os estudantes teñen os mesmos ritmos de aprendizaxe.** E mentres as administracións non empecen a traballar cara a estas direccións, seguiremos a dicir que as leis de educación non serven.

Non se pode cambiar unha lei de educación sen investir en educación. Toda educación leva consigo un investimento, non só económico senón tamén en recursos humanos, en mellor aproveitamento deses recursos. Investir en educación non implica só cambio de textos ou compra de material, compra de ordenadores. Todo isto non serve para nada se non leva consigo unha adecuación dos mestres a eses novos materiais, e isto a día de hoxe non se está a dar. De que serve cambiar a lei de educación, ou comprar ordenadores, ou crear centros plurilingües que quedan só no nome? Mentres os gobernos non se dean conta disto, poderemos mudar todo o que queiramos, que seguiremos igual.

Elvira Lombao

(Federación Provincial ANPAS centros públicos de Lugo (FAPACEL))

POLA IGNORACIA
DESCÉNDESE Á SERVIDUME;
POLA EDUCACION
ASCÉNDESE Á LIBERDADE.

Estimo que a LOMCE non vale para afrontar os retos que ten o noso sistema educativo. Serían outras as medidas que habería que reforzar para que o sistema educativo desenvolvese as funcións que se lle atribúen nas sociedades contemporáneas, asociadas á cohesión social e á formación para a cidadanía democrática.

Nun breve exercicio de análise en espello contrastamos as pretensións dalgunhas medidas da LOMCE con aquelas que estimamos alternativas.

- A LOMCE ten unha orientación privatizadora e vén lexitimar a acción política conservadora con medidas que benefician a rede privada fronte á rede pública.

O exercicio do dereito á educación reclama o reforzamento do sistema educativo público, na súa titularidade e na súa xestión, sendo misión das administracións educativas garantir unha rede pública de calidade, coa necesaria cobertura de prazas, profesionais e recursos que aseguren a mellor oferta á sociedade. É cuestionable a necesidade dos concertos, e mentres estes subsistan non deben amparar proxectos educativos elitistas e segregadores; do contrario, a rede pública terá un carácter asistencial e será recoñecida como un gueto.

Débese revisar a planificación da rede de centros para que a cobertura de prazas respecte o dereito do alumnado a unha escolarización en condicións axeitadas no seu medio, evitando a sangría da escola rural, asunto capital se se pretende apostar pola sostibilidade do noso medio rural.

-A presenza das reválidas e a recentralización curricular asóciase cun currículo descontextualizado da realidade do alumnado, desmotivador e fragmentado, invitando á adopción de metodoloxías docentes pouco innovadoras.

A aposta por unha formación integral, non exclusivamente centrada nas competencias asociadas ás demandas dos informes internacionais, e a preocupación polo alto nivel de fracaso escolar esixen unha mirada detida sobre a calidade dos procesos educativos, por riba da preocupación polos resultados e a penalización do fracaso. Cómpre poñer o foco sobre o propio currículo, valorando a súa significatividade en relación coas necesidades do alumnado como cidadáns nunha sociedade moi complexa. Un currículo no que aparece devaluada a formación para a cidadanía, a filosofía e o ámbito artístico e que atomiza aínda máis os saberes desde a primaria vai en contra dos beneficios derivados da globalización curricular e da interdisciplinariedade.

Cumpriría revisar estas cuestións baixo unha mirada de respecto e consideración ao propio contexto de referen-

cia do alumnado desde o que este se asoma ao mundo. É urxente desandar o camiño recentralizador outorgándolle ás linguas propias un papel vertebrador no currículo e deixándolles suficiente marxe de manobra ás administracións educativas, aos centros e ao profesorado para desenvolver proxectos que recoñezan a cultura de noso como punto de partida para outras aprendizaxes.

A defensa da autonomía dos centros adquire sentido cando permite deseñar proxectos educativos atentos ao territorio no que se insiren e contando coa comunidade de referencia.

Reforzar a formación moral desde a perspectiva dunha ética cidadá baseada na laicidade permitiría educar mellor na tolerancia e no compromiso social ca aposta por unha formación moral confesional.

Compre a promoción de medidas de atención á diversidade de orientación inclusiva e que respectan o carácter comprensivo do ensino obrigatorio, fronte a medidas de segregación anticipada. Urxe un fondo traballo na formación inicial e permanente do profesorado para que dispoña de ferramentas inclusivas e evitarmos a pervivencia de actitudes contrarias ou renuentes, instaladas nalgúns culturas profesionais.

- Fronte a un modelo de xestión opaca e xerencial controlada desde a Administración educativa e que converte a comunidade educativa en convidada de pedra como a LOMCE pretende...

Estimamos a necesidade de apostar por un modelo asentado na idea de comunidade, para promovermos un maior compromiso social coa escola, alén da visión da participación familiar entendida como cuestión individualizada e meramente clientelar. O cuestionamento das formulas de participación baseadas na delegación e a necesidade dun rearme democrático das sociedades reclaman que a escola sexa un referente para o desenvolvemento de competencias asociadas á participación democrática.

Mariló Candedo

(Profesora de Pedagogía Social. Facultade de Ciencias da Educación da UDC e presidenta de Nova Escola Galega)

A pregunta

Se a LOMCE non vale, que medidas habería que tomar para mellorar o noso sistema educativo?

Pódense tomar medidas eficaces sen incrementar o gasto?

Na elaboración da LOMCE deuse un grave erro: falta de diálogo sereno e profundo do Ministerio co sector educativo español. Foi unha mágoa non chegar a unha lei de consenso. Pero, dado que se vai impoñer, prefiro achegar mellorías.

A LOMCE pretende dar resposta aos problemas do fracaso e abandono escolar, pero as medidas que propón: avaliación externa, itinerarios, atención individualizada, programas de reforzo, FP básica ou as pasarelas flexibles... son mellorables e discutibles.

Dá un paso atrás na autonomía dos centros, que debería fomentar. As probas obxectivas externas poden ser positivas sempre que se coñezan os criterios de avaliación e estean ben deseñadas. Os itinerarios son positivos porque atenden á diversidade, con todo, habería que simplificar o número de opcións e optativas para que os centros pequenos non acaben sendo inviables. O bacharelato de dous anos parece apropiado, aínda que as modalidades establecidas son artificiais e complexas.

Outros puntos discutibles: sobre a avaliación da materia de Relixión pensamos que o estudo do feito relixioso e do cristianismo é indispensable para o coñecemento e a comprensión da nosa cultura, da nosa historia e da nosa realidade presente. É materia voluntaria e avaliable coma o resto das optativas. Parécenos axeitado que se lle outorgue seriedade académica. No uso do castelán, haberá que aterse ao cumprimento efectivo da lei e das sentenzas xudiciais en vigor. Na Educación para a Cidadanía, Escuelas Católicas non se opuxo a esta materia e pensamos que os alumnos deben ser educados como cidadáns responsables. O seu carácter transversal parécenos unha solución adecuada. No relativo á educación diferenciada indicar que Escuelas Católicas, con 120 colexios en Galicia, non ten ningún centro destas

características, pero cremos que se debe respectar a liberdade de elección dos pais.

A LOMCE, como algúns chegaron a dicir, **non é a lei da concertada**, xa que: non garante que un centro con demanda social manteña o concerto; non corrixe o déficit do módulo de concertos, que non cobre o custo real do posto escolar. O ensino concertado, centros e profesorado, está sufrindo, como todos os demais, as políticas de recortes. Non avanza na concertación dos niveis: infantil de 0 a 3 anos, bacharelato e ciclos. Non garante a complementariedade de redes, senón que perpetúa a subsidiariedade da concertada, en contra do espírito e letra da Constitución española.

A LOMCE saíu do Senado con algunhas melloras; non obstante, como toda lei nova, supón unha serie de cambios que requiren formación do profesorado e maior número de docentes, dada a cantidade de optativas. A isto engádeselle que todas as autonomía están inmersas no proceso de avanzar no uso das TIC e no plurilingüismo. Ante esta realidade, non cremos posible tomar medidas eficaces de mellora do sistema educativo sen incrementar o gasto público neste sector.

Xosé Francisco Martínez Reboiras

(Secretario xeral de Escuelas Católicas en Galicia)

Antes de nada debemos fixar un criterio básico. Se partimos de que o sistema educativo sexa realmente “ noso”, a mellor LOMCE é a que non existe. Se como pobo aspiramos a valérmonos por nós mesmos, o que precisamos é unha lei do sistema educativo galego que, polo tanto, parta da nosa propia realidade nacional, das nosas necesidades, da nosas eivas, do noso proxecto colectivo de futuro como sociedade. Unha lei que se fundamente en principios básicos longamente perseguidos polo nacionalismo político e sindical, polos MRP e por tantas asociacións vinculadas ao país: un ensino galego, público, gratuíto, laico e democrático.

Calquera medida que adoptemos ou apoiemos no curto e medio prazo debe responder, por tanto, a estes obxectivos asentados na galeguización do ensino, na solidariedade e xustiza social, nun ensino non sexista, nun ensino que cambie a segregación por sexo e a presenza das relixións nas aulas por un ensino laico no que a difusión da fe relixiosa non teña cabida nos centros educativos, un ensino que sexa un instrumento para a superación das desigualdades sociais existentes e que estea realmente inserido na realidade social, económica e cultural do país.

O actual marco competencial dificulta enormemente estes obxectivos. A LOMCE imposibilítalos totalmente.

Para iso, todo pasa inicialmente por renegociar as transferencias de competencias educativas, asumíndoas na súa integridade.

Precisamos garantir a equidade social, garantindo un ensino totalmente gratuíto (comedor, transporte, materias) e compensador (bolsas, axudas...). Precisamos adaptar os currículos á nosa realidade, con programas e contidos racionalizados e programados para todo o ciclo educativo 0-18. Necesitamos garantir a democracia nos centros docentes, con soberanía do profesorado no ámbito pedagóxico e participación das persoas implicadas nos centros. Precisamos desandar o que o PP leva desfeito na defensa do noso idioma, vehiculizando todo o ensino en galego e acadando a plena galeguización. **Necesitamos buscar a calidade educativa con parámetros que midan a educación como un investimento e non como un gasto** (ratios reducidas, apoio á escola rural, dotación suficiente de profesorado, aumento das dotacións orzamentarias dos centros, reforzando o apoio ao alumnado con NEE, etc.). E temos que facer todo isto sen esquecer que o persoal docente e non docente foi agredido nestes últimos anos, na tormenta perfecta da crise, cos recortes salariais e nas condicións de traballo. É dicir, a recuperación da calidade educativa e do esforzo na defensa dun

sistema educativo galego que mereza tal nome non se pode facer de costas ao seu persoal.

Así que, podemos realmente acometer todas estas medidas, por moi gradualmente que sexa, sen incrementar o gasto público? A simple vista non o parece. É moi grande o deterioro da calidade do sistema educativo e son moi grandes os esforzos investidores que se precisan. E sería ben difícil pensar en cambios estruturais, mesmo en cambios de menor índole, se non acadamos un investimento que rode o 7% do PIB, cando nos últimos anos se foi reducindo, estando xa aproximadamente no 4,3%.

Porén, a política económica dun país descansa tanto nunha boa xestión dos gastos como na entrada dos ingresos. Reducir gastos innecesarios, eliminar progresivamente os concertos educativos comezando polos centros segregadores, establecer unha verdadeira política fiscal directa e progresiva, fixando prioridades no gasto social, faría incrementar os ingresos. Mais as propias limitacións no investimento e no gasto público, coa priorización do pago da débeda introducida na sacrosanta constitución por PSOE e PP, provocan o mesmo efecto que a LOMCE coa educación: constrinxen e reducen a nosa capacidade de reacción. Tirar abaixo o valado constitucional forma parte, tamén, dunha estratexia necesaria se queremos camñar cara a unha sociedade na que as maiorías sociais poidan decidir que educación queren, para que queren endebedarse e como queren encarar o seu futuro. Con educación.

Suso Bermello

(Secretario de Organización de CIG-Ensino)

Un berro seco de esperanza IV Asemblea de Redes Cristiás

Máis de 200 persoas déronse cita en Santiago para tomar parte da IV Asemblea de Redes Cristiás. Chegadas de diferentes partes do Estado, membras de moi diversas comunidades, organizacións e grupos eclesiais de base, mostra en si propias da pluralidade de pensamentos, vivencias e situacións na nosa Igrexa, dedicaron a ponte de decembro a compartir baixo o lema “Mudando realidades, provocando rebeldías con Xesús de Nazaret”.

Unha rebeldía que tinxe de felicidade ás persoas

Tareixa Ledo guiou a introdución do traballo do encontro. A asemblea, organizada en múltiples obradoiros, ocupou as persoas participantes en temas tan diversos como os desafuzamentos, a teoloxía das comunidades, as finanzas ou a política. A organización buscaba potenciar un lugar de participación activa, fomentando o intercambio de experiencias e enriquecendo o discurso colectivo.

O galego resoou da voz de Tareixa para artellar un relato que apostaba pola rebeldía na busca da felicidade das persoas. Galega, muller, cristiá, desde a periferia do Estado, desde ás marxes da Igrexa xerárquica, reivindicou romper co discurso dominante, na sociedade e na igrexa, visibilizando, en especial, ás mulleres.

Apostou por unha rebeldía que mude as crenzas, os símbolos, os ritos, unha rebeldía que actúe de antídoto contra a indiferenza. Os tempos son chegados, tempos de compromiso que defendan os nosos dereitos fundamentais, contra a “ilóxica do mercado; tempos dunha nova militancia, onde o erotismo, os afectos, a tenrura, fundamentalmente a construción dunha nova sociedade, onde as persoas ocupen o centro e non a economía.

Hai esperanza: Mudando realidades, provocando rebeldías

No manifesto desta IV Asemblea, Redes Cristiás insiste na necesidade de afrontar este momento de crise que estamos a vivir. Unha crise que está a provocar moita dor e o sufrimento de moitas persoas, reducidas a simples números segundo os principios do capitalismo neoliberal. Mais Redes considera que é un momento clave para ofrecer esperanza. Non abonda co rexurdir da solidariedade individual. Cómpre un auténtico cambio do sistema, cara a un modelo que preserve a igualdade, os dereitos de todas as persoas, así como o respecto ao medio natural.

Unha Igrexa en cambio: alegría e esperanza

A Igrexa non é allea a estes grandes momentos de crise e cambios. A chegada de Francisco ao papado, dos seus primeiros xestos até a publicación da exhortación apostólica “Evangelii gaudium”, explican as esperanzas dunha real transformación da institución eclesial. O debate está na rúa e a implicación destas mudanzas dentro da igrexa non ía estar ausente deste encontro de Redes Cristiás. A presentación da representante da corrente “Somos Igrexa” ao inicio do encontro, cunha confianza e un

apoio explícito ás iniciativas do bispo de Roma, explícita como colectivos até hai pouco tempo considerandos “anticatólicos” por parte da curia vaticana, apostan por colaborar activamente nunha transformación real da Igrexa institucional, que supere os caducos valores da Igrexa xerárquica. Así, Redes Cristiás no seu manifesto final “acolle con alegría a exhortación apostólica do papa Francisco e únese ao esforzo por unha igrexa máis democrática e máis evanxélica do mundo de hoxe.”

Celebrando con Xesús de Nazaret: un berro seco de esperanza

A parroquia Cristo da Vitoria preparou a celebración coa que se pechou a IV Asemblea. Cunhas estolas que animaban aos presentes a provocar rebeldíais, escoitouse a palabra do

Evanxeo, cun Emaús revisitado dende a actualidade, incidiuse nas realidades de opresión e inxustiza sobre as que as persoas crentes deben actuar e celebrouse, arredor do viño e do pan, en comunión con toda a Igrexa.

Na fin da Asemblea e trala lectura do manifesto, Antón Martínez Aneiros, promotor do xérmolo de Redes Cristiás e que tanto traballou pola coordinación dos grupos eclesiais de base galegos, animou a todas as persoas a seguir neste traballo de crear redes

O noso taboleiro

VI ESPAZO DE TEOLOXÍA FEMINISTA

Para aprender e coñecer teoloxía feminista
Para construír colectivamente pensamento teolóxico feminista
Espazo aberto a todas as mulleres interesadas

Xuntarémonos os venres
10 xaneiro, 7 febreiro, 7 marzo,
4 abril e 9 maio
en Santiago de Compostela
de 18:30 a 21:00 h.

Matricula: Socias 10€, Non socias 20€
Solidaria, 30€. Hai posibilidade de beca
Ingresos na conta nº 2080-0500-51-3040045071
Cómpre anotarse antes do 15 de decembro
en: marisadecorme@gmail.com
ou no tfno 986 750 950 (Maite)

Organiza
Asoc. Mulleres Cristiás Galegas-Exeria

A HUMANA FRAXILIDADE

O último libro de Pepe Chao, editado por Irímia, podes atopalo en:

PONTEVEDRA: Librería Paz

SANTIAGO: Librerías Couceiro, San Pablo, Follas Novas e Galería Sargadelos.

Si, outra humanidade é posible

EDITA: Asociación A. IRIMIA

FEITO EN PAPEL RECICLADO

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopeña, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓNS EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 - 15704 Santiago de Compostela. Telf.: 628 416 644 / subscripción@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 25 Euros. de Apoio: 40 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

Boa Nova

A PALABRA

Sei da multiplicación celular, a mitose, coas súas diferentes fases.

Sei da división primaria e sinxela da ameiba.

Sei do vo da bolboreta levando fino po de polen presas nas patínas para fecundar a flor.

Sei do complicado e sacrificado rito nupcial da abella raíña.

Sei algo do apareamento dos gatos que dan a noite cos seus xemidos nestes días.

Sei tamén da tola carreira dos espermatozoides competidores por chegar primeiro, por ser o único premiado, o único recibido na cámara santa do óvulo redondo coma un sol...

Mais non sei nada de nada, pero nada... de como a Eternidade pode entrar de súpeto no río da vida dos aletexos e os xemidos, das babas e dos cueiros por mudar, na teta a rebentar, no sorriso desdentado e pleno... non sei nada de cando a Eternidade entra na máis fina partícula nuclear aínda por observar.

So sei de brillar de ollos, de sorriso perpetuo, de ventre fondo e quentiño, sei a cor co matiz exacto e o brillo preciso da Eternidade humanizada, fundida inseparablemente coa materia, amorosamente pegada a un corpo de muller que un home protexe coa súa mirada, co seu corpo, co seu amor prometido e mantido pase o que pase, coa vida toda comprometida por esa Vida que sendo eterna, ven, paseniño e calada pero vén, non hai dúbida de que vén. Vén en camiño. Vina na Coruña, nunha casa ben chusca onde uns pais coidan, ansiosos, da Eternidade en camiño. Cando a esperanza era tan miúda que parecía ida, cando ninguén esperaba xa nada, coma noutrora unha vella Isabel e unha mociña sorprendida chamada Myriam. Igual que aquel meniño, que nacera traendo unha pequena luz de vagalume da man (non, non era unha estrela), para amosarnos o apelido divino de todas as cousas. Igualíño vai vindo, hoxe e aquí o voso meniño, a vosa meniña.

Bo Nadal Anita, bo Nadal Iñaki, bo Nadal a quen vén de parte da Esperanza eterna. Grazas por querervos tanto e contra toda esperanza!

Christina

DOMINGO 22 DE DECEMBRO. IV de ADVENTO

A PALABRA. Mt 1, 18-24

O nacemento de Xesús Cristo foi así: María, a súa nai, estaba prometida a Xosé; e antes de viviren xuntos apareceu ela embarazada por obra do Espírito Santo. Xosé, o seu prometido, home xusto, non a querendo aldraxar, decidiu repudiala secretamente. Tal era a súa resolución, cando o anxo do Señor se lle apareceu en soños, dicíndolle: "Xosé, fillo de David, non repares en levar contigo a María, a túa prometida; que o que nela se concibiu é obra do Espírito Santo. Dará a luz un fillo, e ti poñeráslle de nome Xesús, porque salvará o seu pobo de tódolos seus pecados".

Todo isto aconteceu para que se cumprise o que dixeran o Señor por boca do profeta: Mirade: a virxe concibirá e dará a luz un fillo, e poñeránlle de nome Emmanuel (que quere dicir "Deus connosco"). Acordou Xosé do seu soño, e fixo tal como lle mandara o anxo do Señor, levando consigo á súa prometida.

Na encarnación de Deus Mateo lanza unha mensaxe a Xosé, a todos os Xosés da Historia: "non te arrogues o mérito de pensar que este neno é froito do teu seme, porque é froito do Espírito de Deus". Xosé, como pai, suará para chegar a fin de mes, coidará a Xesús cando se poña enfermo, estará pendente de como medra e se desenvolve, pero non poderá dicir que esa vida, esa nova humanidade que nace en Belén, é cousa súa. Por iso se recorda a profecía de Isaías: "a virxe concebirá e dará a luz un fillo, o Emmanuel".

No nacemento de Xesús hai que poñer a atención non en María e o seu parto virxinal senón en Xosé, que parece que pasa pola historia coma se non fose con el, pero vaia se o el!

Todos e todas somos Xosés, cunha tarefa ben clara (por certo, a mesma que dera Deus á primeira parella humana no 6º día da creación): somos coidadores e coidadoras dunha nova humanidade, do Reino de Deus, que purra por nacer, que precisa que o alimentemos e criemos. E non pensemos que a criatura é nosa: é de Deus, que nos fai outro agasallo máis para que caíamos na conta de que o noso papel na terra é coidar e facer posible a súa creación, o seu Reino.

Bo Nadal!!!

Marisa de Corme

Falando da lingua

Lidia e Valentina

Xa é decembro, xa está aí o Nadal, xa logo é ano vello e despois ano novo... O tempo seica é unha cuestión relativa, pero o caso é que *tempus fugit*! Hai uns días tiñamos unha conversa cun grupo de amigos da infancia e estábamos a falar daqueles tempos. Onde eles quedan! O caso é que falabamos da nosa época do rural. Hoxe case todos somos urbanitas, estudados... Manda forza, nosos pais criáronnos, déronnos tanto, déronnos todo o que eles non tiveran e nós marchamos, deixando atrás todo o que nos criou... Todo todo non, porque vivimos enchoupados/as no que

nos axudou a medrar. E no medio de tanta morriña recordabamos o nome das espigas, cando esfollabamos. Que ben o pasabamos! Si, ás noites esfollábase, alá por outubro, nos cubertos, nas paleiras das casas, e era unha diversión. Conto vai, conto vén, e a ver que espiga che tocaba. Faciades estes traballos na vosa terra? Ós que sodes de cidade, quizais vos resulte un pouco alleo todo isto, pero que saibades que en paralelo ás vosas vidas se vivían estoutras...

Pois si, esfollabamos. Era todo millo branco, pero ás veces saía unha espiga con grans negros e entón dicías que

che tocara un **burro**; se era negra de todo, dicías que che tocara un corvo; se che tocaba unha laranxa, era unha **escribana**, e o éxito era maior; pero o éxito era total se che tocaba unha ***reina**“ (raíña” en normativo), unha espiga encarnada. Esta era unha mutación xenética que case non había..., aínda que sabemos que hai zonas de Galicia que si sementan “millo rei”; millo encarnado. E en Meiro, Bueu (Pontevedra), aínda sementan millo corvo, o da espiga moura.

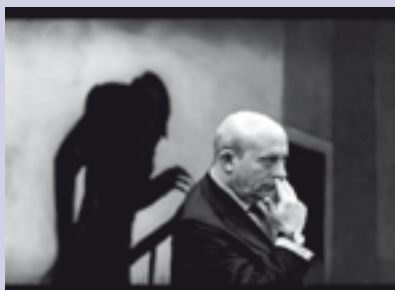
Así e todo, agora foise o millo branco, seméntase “millo de fóra”, amarelo, que produce máis..., e con el o seu léxico, dende o momento de “botar o maio”, isto era preparar a terra a estercar, planar, labrar e gradar, pasando polo momento de sementar, sachar, decruar, arrendar e rarear ata o momento do millo grande, a espigar, cando xa se cortaba a farna ou candea ou..., e despois xa logo estaba o millo para apañar, e tocaba carrexar, e esfollar e gardar a palla, facer monllos, paleiros de palla...

Onde el vai... Habemos volver sobre o léxico do millo. Ou vós chamádeslle maíño?

O Fachineiro da educación

O deforme pisa

Desta feita tampouco. Cada vez que se anuncian os datos que dos nosos escolinos deitan no informe PISA un fica coa incerteza na faciana. Non quero aburrir ao meu lector -ás veces, mesmo lectora- que para estar ben informado xa ten as páxinas centrais. Por un lado o fachineiro non envexa as crianzas dos países que están á fronte dese informe mais que deixan pestanas, sonos e soños para acadar o expediente desexado; pero por outro lamenta que a nosa educación estea sendo dismantelada por que ten os cartos suficientes para mandar o seu fillo ao correspondente *college* no United Kingdom. Iso si que é one point. Xustamente é o que máis doe do informe: a gabia que cada día van cavan-

do e que separa os resultados dos ricos e dos pobres, os que non poden pagar a pasantía, os que non teñen o apoio e a motivación da familia, os que están vendo reducidos os recursos na escola. Velaí o wertdadeiro separatismo. E esta xeración aínda non se viu tan afectada polo machetazo wertgoñento dos últimos cursos, o do deforme que pisa no ensino público. Veremos a seguinte. E iso que imos sobrados de orzamento educativo: malia os 3000 millóns do penúltimo recorte o ministro de Facenda tivo a ben rebaixar a multa de 450 millóns de euros da multinacional Cemex a 15. Atención á porta xiratoria. Que ministro/a veremos nese consello de administración dentro de dous ou tres anos?

A.Q.